

364 วัน กับการสอบสวนทางวินัย ... ซ้ำเกินไปไหมครับ !?

โดย ลุงอุกต๋อง

เหตุเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดี

มูลเหตุของข้อพิพาทในคดีนี้เกิดจาก ... เมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์แห่งหนึ่ง ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดหน่วยงานระดับกรม ได้ถูกร้องเรียนจากข้าราชการในศูนย์ว่า ถูกนำเอาชื่อของตนไปแอบอ้างเพื่อขออนุมัติเบิกเงินโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ อธิบดีฯ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง พร้อมทั้งมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานในส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) หลังจากนั้น 1 ปี ผู้ฟ้องคดีก็ได้ยื่นเรื่องขอย้ายกลับไปปฏิบัติงานในตำแหน่งเดิม หรือที่ศูนย์ใกล้เคียง แต่ไม่ได้รับการพิจารณา ต่อมา อธิบดีฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีกับพวกรวม 7 คน โดยในระหว่างการสอบสวน ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอย้ายกลับไปอีกครั้ง ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาการย้ายฯ เห็นว่า ยังคงอยู่ระหว่างการดำเนินการทางวินัย หากให้กลับไปอาจกระทบต่อการสอบสวนและการปฏิบัติงานในภาพรวมของหน่วยงานได้ จึงให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติราชการที่ส่วนกลางตามเดิม

ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์ต่อปลัดกระทรวงว่า ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่ส่วนกลางถึง 3 ปีแล้ว การสอบสวนก็ยังไม่เสร็จสิ้นเสียทีและน่าจะมีการประวิงเวลา เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ในเวลาอันควร และไม่มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ จึงขอให้ย้ายตนกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิม และเร่งรัดการสอบสวนทางวินัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ซึ่งปลัดกระทรวงพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการทางวินัยเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายและไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการประวิงเวลา ส่วนการที่ยังไม่ให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิมนั้นเหมาะสมแล้ว จึงยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้กรมและอธิบดีฯ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ตามลำดับ) ดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิม รวมทั้งขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของปลัดกระทรวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3) ที่ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีด้วย

ความเป็นธรรม... จากคำพิพากษาศาลปกครอง

ข้อกฎหมายที่สำคัญ

กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. 2556 ข้อ 27 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ให้ประธานกรรมการจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการรับเรื่องตามข้อ 21 (2) และ (3) ... ข้อ 54 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนและจัดทำรายงานการสอบสวนพร้อมทั้งสำนวนการสอบสวนเสนอต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกตามข้อ 27 และวรรคสอง กำหนดว่า ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนมีเหตุผลและความจำเป็นไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อขอขยายเวลาสอบสวนตามความจำเป็น และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาขยายเวลาได้ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน ในกรณีที่ได้มีการขยายเวลาจนทำให้การสอบสวนดำเนินการเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่มีการประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกตามข้อ 27 ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนรายงาน อ.ก.พ. กระทรวง ที่ผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่ทราบ เพื่อติดตามเร่งรัดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็วต่อไป

คดีดังกล่าว ... ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาในประเด็นที่อธิบดีฯ ไม่ออกคำสั่งย้ายให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิมว่า คำร้องของผู้ฟ้องคดีได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาการย้ายข้าราชการฯ มาแล้ว ซึ่งในการกระทำผิดของผู้ฟ้องคดีอยู่ในพื้นที่ที่มีคำร้องขอย้ายกลับไป ซึ่งอาจมีผลต่อ

การดำเนินการทางวินัยได้ เพราะผู้ฟ้องคดีมีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการในศูนย์ดังกล่าว อันเป็นเหตุผลที่มีน้ำหนักรับฟังได้ ฉะนั้น การที่อธิบดีฯ ใช้อำนาจบริหารตามมาตรา 32 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ไม่ออกคำสั่งย้ายให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเดิม จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมแก่กรณีและเป็นไปตามประกาศของหน่วยงาน เรื่อง หลักเกณฑ์การย้ายและการให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแล้ว การที่ปลัดกระทรวงยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีกรณีดังกล่าว **จึงชอบด้วยกฎหมาย**

สำหรับประเด็นสำคัญต่อมาที่ศาลพิจารณา คือ การที่ปลัดกระทรวงยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่ร้องทุกข์ว่าการสอบสวนทางวินัยมีการประวิงเวลาให้ล่าช้านั้น ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ? ซึ่งต้องพิจารณาก่อนว่า **ในการดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ฟ้องคดี อธิบดีฯ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ ?**

ประเด็นนี้ศาลท่านได้วินิจฉัยว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ มีหน้าที่ต้องดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายใน 120 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนได้มีการประชุมครั้งแรกตามข้อ 27 ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. 2556 หากไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว อาจขอขยายเวลาได้ตามความจำเป็น ครั้งละไม่เกิน 60 วัน ในกรณีที่ได้มีการขยายเวลาจนทำให้การสอบสวนดำเนินการเกิน 180 วัน ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (อธิบดีฯ) จะต้องรายงาน อ.ก.พ. กระทรวงเพื่อพิจารณาเร่งรัดการสอบสวนตามข้อ 54 ของกฎ ก.พ. ดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ จะต้องดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน นับแต่วันที่มีการประชุมครั้งแรก หากล่วงพ้นระยะเวลาดังกล่าว อธิบดีฯ จะต้องรายงาน อ.ก.พ. กระทรวง เพื่อให้เร่งรัดการสอบสวนทางวินัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า หลังจากครบกำหนด 120 วัน แล้ว ประธานกรรมการสอบสวนได้มีหนังสือถึงอธิบดีฯ เพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวน จำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 60 วัน และอธิบดีฯ ได้มีหนังสือถึงประธาน อ.ก.พ. กระทรวง รายงานกรณีคณะกรรมการสอบสวนยังดำเนินการสอบสวนไม่แล้วเสร็จภายใน 180 วัน ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 54 วรรคสอง ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. 2556 โดย อ.ก.พ. กระทรวง ยังมิได้สั่งเร่งรัด ซึ่งเมื่อครบกำหนดเวลาที่ขอขยายดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวนก็ยังดำเนินการสอบสวนไม่แล้วเสร็จ และไม่ปรากฏว่าได้มีการขอขยายระยะเวลาการสอบสวนออกไปอีกแต่อย่างใด และนับจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องเป็นคดีนี้ต่อศาล ผู้ฟ้องคดียังคงไม่ได้รับการแจ้งผลการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งหากนับระยะเวลาตั้งแต่การประชุมครั้งแรกจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาล เป็นเวลาถึง **364 วัน** กรณีจึงเป็นการดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงที่ **ล่าช้าเกินสมควร** โดยคณะกรรมการสอบสวนไม่อาจอ้างเหตุว่ามีความจำเป็นในเรื่องพยานหลักฐานและพบการกระทำความผิดเพิ่มเติม กับทั้งต้องรอผลการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อได้ เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จเอาไว้แล้ว

ดังนั้น การที่ปลัดกระทรวงมีคำวินิจฉัยว่า การดำเนินการทางวินัยเป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบและกฎหมายแล้ว โดยไม่ปรากฏว่ามีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือเข้าข่ายประวิงเวลาแต่อย่างใด และมีคำสั่งยกคำร้องทุกข์ในส่วนนี้ของผู้ฟ้องคดี โดยมีได้สั่งการให้อธิบดีฯ เร่งรัดการสอบสวนทางวินัยตามคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี นั้น **จึงเป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย**

อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่าในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้ดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้น และได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการแล้ว การเพิกถอนคำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงบางส่วนดังกล่าว จึงมิได้มีผลเป็นการเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีอีกต่อไป ศาลจึงไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งบังคับแต่อย่างใด (*คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. 120/2565*)

หลักกฎหมายปกครองและบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการ

สรุปได้ว่า ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยจนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง และหากให้ข้าราชการผู้นั้นอยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งเดิมต่อไป จะส่งผลให้เกิดความเสียหายในภาพรวมแก่หน่วยงานต้นสังกัดและอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาดำเนินการทางวินัย เช่น ข้าราชการ (ผู้ถูกกล่าวหา) มีสถานะเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการผู้มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องในกรณีที่มีการสอบสวนนั้น ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปซึ่งมีอำนาจในทางบริหารตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน จะพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการและการสืบสวนข้อเท็จจริง ในการออกคำสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นไปปฏิบัติราชการที่ส่วนงานอื่นภายในหน่วยงานเดียวกัน เพื่อรอฟังผลการสอบสวนได้

สำหรับขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยดังกล่าว จะต้องเป็นไปตามกรอบที่กฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ ซึ่งระยะเวลาในการสอบสวนนั้น คณะกรรมการสอบสวนฯ มีหน้าที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 120 วัน นับแต่วันที่มีการประชุมครั้งแรก หากยังไม่แล้วเสร็จ อาจขอขยายเวลาสอบสวนต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ตามความจำเป็นครั้งละไม่เกิน 60 วัน ในกรณีที่ได้มีการขยายเวลาจนทำให้การสอบสวนดำเนินการไปเกิน 180 วัน ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ จะต้องรายงาน อ.ก.พ. กระทรวง เพื่อให้สั่งเร่งรัดการสอบสวนทางวินัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ฉะนั้น การดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีในคดีนี้ ที่ใช้เวลาถึง 364 วัน ก็ยังไม่เสร็จสิ้น จึงถือเป็นการดำเนินการสอบสวนที่ล่าช้าเกินสมควร !!

ผู้มีอำนาจหน้าที่จึงต้องพึงตระหนักและดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อความถูกต้องและเป็นธรรมในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาครับ ...

(ปรึกษาการฟ้องคดีปกครองอิเล็กทรอนิกส์ได้ที่ สายด่วนศาลปกครอง 1355 หรือที่ www.admincourt.go.th)